

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nofrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V Ljubljani na dom
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Dogodki v Selcah.

„Slovenec“ je 20. februarja t. l. v št. 22. imel dopis iz Selc, v katerem so popisovani dogodki pri eksekutivni iztirjatvi glób zaradi šolskih zamud v selški dolini. Slavna c. k. deželna vlada pa je z dopisom št. 342/D.Š.S. v „Slovenca“ 6. marea št. 28 dogodke v dopisu iz Selc ovračala (dementirala). Na vse to nam je došel naslednji dopis:

„Sprejmite te-le vrstice, ki spričujejo resnico zastran dogodeb o izvršitvi okrajnoglavske sodbe v Selcah, in se dajo po pričah dokazati.

Že l. 1873 je bila starišem, ki so njihovi otroci šolo zamujali, globa nakladana, pa je gosposka ni iztirjala. Ubožnejši so jo plačevali, premožnejši pa so jo odkladali tako, da je poslednjič niso plačali. To si ljudje dobro zapomnijo. 1874. leta se jim globa zopet naloži, pa je nobeden ne plača. Ali sedaj se globa brez usmiljenja iztirjuje. Ubozega osebnika Petra Svolšaka, ki je imel bolno ženo in je otroke zavolj ubožstva dal služiti, je okrajni poglavar v Kranj poklical, da bi globo plačal. Ubožec je prosil, da naj ga raji zaprejo, ker nima s čim plačati. Poglavar mu je že mislil prizanesti. Slišati pa iz ust njegovih, da je iz Selc, poglavar začne besneti in zove Selčane potepuhe, medvede, divjake, ter tirja globo. Zakaj je pa poglavar tako hud na Selčane? Ker nikoli niso po njegovi volji volili, ker so si vrlega narodnjaka izbrali za župana.

Da bi se kdo plačevanju naravnost upiral, ni nikomur bilo v mislih. Nepotrebno je tedaj bilo pošiljati v Selce štiri žandarje, kar je razdražene ljudi še bolj kačilo. Ko pride gosposka v Češnjico, se ljudje niso zbirali in rubež se je prav mirno godil; le predrznili so se iz

Kranja poslani iti v hišo, kjer ni bilo nikogar doma, in ne da bi bili obsojenega Jurija Bebarja rubili, so vzeli njegovemu osebniku Jakopu Blazniku zimsko suknjo in kamižol, kar je bil potem Jurij Bebar primoran rešiti. V Selcah so rubili kajzarja, ki ga ni bilo doma; brez usmiljenja pa vzamejo odejo njegovi bolni ženi, ki je bila komaj tisti dan vstala. Rubili so tudi pri drugem osebniku, kjer je bila le njegova žena Marija Bebar z otroci doma. Ker žena noče dati ključa od škrinje, ji nastavita dva žandarja svoja bliskeča bajoneta na telo. Otroci strašno zakričijo in na to pride hišni gospodar Nace Semen, in reče: „Kaj delate v moji hiši?“ Na te besede, s katerimi gotovo ni hotel ovreti službe 4 žandarjev, 2 beričev in tajnika, ga zvežejo in s puškinim kopitom po stopnjicah pahajo. Tudi njegovo mater, ki je zraven prišla in vprašala: „Kaj vam je moj sin storil“, so po stopnjicah pahali. Njegovo teto Magdaleno Rantovo je žandar udaril po ustih, da jej je kri tekla. Še le, ko so Naceta Semena po vasi peljali, so skupaj vreli otroci in ženske, kakor je ob takih prilikah navada povsod. Na upor pa nobeden ni mislil, zlasti pa še ne otroci in ženske, zato tudi ni bilo treba nad njimi vpiti, da naj se razidejo.

To so resnične dogodbe, ki jih tukaj naznanim iz tega namena, da se poštenju Selčanov krivica ne dela.“

Slavna deželna vlada v svojem popravku trdi, da se opira „na uradne pozvedbe zaradi tega narejene“. Radi bi vedeli, kje so se te pozvedbe izvrševale? Po današnjem dopisu soditi, vlada dogodkov ni preiskovala tam, kjer so se godili, ampak se je najbrže obrnila do g. Derbiča samega, ki je reč, se ve da, v svojem smislu poročal. Je-li pa tak popravek,

kteremu se tako točno in odločno oporeka, vladi na čast? Namesto da bi se ljudstvo potolažilo, ga je to še bolj zdrazilo in slavni deželni vladi ne bo kazalo drugače, nego reč preiskavati v dotičnem kraju samem in sicer po vradniku od nje nalašč v to pooblaščenem, ne pa po g. Derbiču, kateri vsaj ne more biti „judex in propria causa“. Osebe, do katerih naj se obrne, smo ji že dovolj določno zaznamovali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. marea.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru se nadaljuje razgovor o postavi zaradi davkov od poslopij. Stavijo se nevtrudljivo nasveti o premembah posameznih določeb, a večina jih ravno tako nevtrudljivo podira. Precej živahen razgovor se je vnel tudi o inkompatibilitetni postavi. Oficijozni listi hodijo krog te postave kakor mačka krog vrele kaše. Mlado-liberalci pa so že izrekli, da med seboj za poslance ne bodo trpeli takih ljudi, o kakoršnih je v Ofenheimovi pravdi bilo govorjenje. Bo pač težko tej stranki dobiti poslancev, ki bi imeli popolnoma „čiste roke.“

Na Dunaji je mnogo govorjenja o neki novi stranki, ki se boje snuje pod imenom „stranka poštenjakov.“ Zlasti „N. fr. Presse“ se je stogotila nad njo, češ, saj so pri vsaki stranki „pošteni ljudje.“ So, to trdimo tudi mi, a najmanj jih je pri stranki, v ktere imenu hoče „N. fr. Presse“ govoriti. Žalostno pa je na vsak način za Avstrijo, če se že take stranke snujejo. Kako bo svet sodil nas Avstrijance ali prav za prav nemške liberalce,

Geschichte Krains

von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813.

Von

August Dimitz.

Laibach 1874. Druck und Verlag v. Kleinmayr
& Bamberg.

(Konec.)

Nektere stvari g. pisatelj obširnejše opisuje, kakor se nam potrebno dozdeva. Na pr. pravljica o Scharfenbergovi smrti str. 223, ali str. 229 dolgi imenik leta 1360 v Ljubljani pričujočih gospodov ali v ustanovnem pismu ljublj. škofije imenovanih prič str. 302. Enake stvari imajo primerniše mesto med opombami drobnejše natisnjenimi, kjer ob enem manj prostora potrebujejo.

Da ob enem g. Dimitzu slovenski spisi nič kaj ne ugajajo, spričuje med drugim, da dolge razprave o turških bojih v Letopisu slov.

Matice 1871 niti enkrat ne omeni, v tem ko male članke Kozinove ali Radičeve ne more dostikrat imenovati. Vendar se ne drznemo trditi, da je g. pisatelju popolnoma neznana; nekteri oddelki v njegovi knjigi kažejo nekako sorodnost. A naj si bodi kakor koli, škodovalo bi gotovo ne bilo, ko bi jo bil natančneje pregledal; marsikterih pogreškov bi se bil ognil. Na str. 250 dogodbe l. 1396 tako pripoveduje, da bi človek sodil, da so Turci takrat Ptuj dvakrat razdjali. Andrej Hohenwart ni bil deželni glavar l. 1469, kakor hoče str. 280, ampak poveljnik metliški, ki je, kakor g. pisatelj nekaj vrstic poprej sam pripoveduje, Metličane sprejel v trdni grad metliški, kjer ob enem ni mogel biti stotnik tudi Viljem Auersperg. Vicedom je bil Jurij Runski ali von Rain, ne pa von Stein. Dvomljivo je, da se je v devetih dneh sošlo 20000 mož. Toda recimo, da je res, zakaj ta vojska ni nič storila, saj se je sovražnik še osem dni mudil na Kulpi? (Glej Letopis za 1871 str. 31.)

Str. 281. Friderik IV. je prepovedal zbor v Voitsbergu, ne shoda v Šent-Vidu, sicer ne bi bili došli iz Kranjske možje, ki so bili udani cesarju, kakor škof ljubljanski Žiga Lamberg.

Da je beseda „tabor“ nemška, str. 284. op. 2, umejemo, saj iz nje menda izpeljujemo čisto nemške izraze, kakor taborit, vtaboriti se in druge, ki jih najdeš v Letopisu 1874 str. 173? —

Na str. 283 najdemo z razprtimi pismenkami, da je Friderik IV. židom naložil 4000 gld. Čemu neki? Da so bili Izraelci v naših pokrajinah naseljeni, povedal je v poprejšnjih poglavjih, in ker so bili dokaj premožni, je li tako čudo, da so plačali tudi oni? Z debelimi črkami naj pa vsaka kranjska zgodovina oznanuje: kako malo, ali prav za prav nič niso storili za slov. dežele Nemci, ki so vedno na vso sapo trdili, da je Kranjska del nemške države; kako so se morali Slovenci sami braniti, da sebe otmejo turškega robstva

od katerih se je že vse jelo lupiti, kar na poštenje še kaj drži! Vendar pa se na ime ni treba loviti, „poštenjaki“ se pri nas imenujejo zdaj že vse sorte ljudje.

Iz Českega pošiljajo nemčursko liberalne kupčijske zbornice in nekteri enaki mestni zastopi ministru Banhansu zaupnice, kar mu neki tako dobro de, da misli že v štirih tednih popolnoma okrepcan nazaj na Dunaj priti.

Ogrski državni zbor obravnava državni preračun. Sprejeta je bila potrebščina za državni zbor, vzajemni stroški, prineski za državni dolg in obresti, potrebščina za ministersko predsedstvo, hrvaško opravilo in ministersstvo itd. Daljši razgovor se je vnel zaradi dispozicijskega fonda. Csanady je vlado zelo zgrabil. Ko je pa baron Sennyey izrekel, da bo glasoval za privoljenje dispozicijskega fonda in sicer, ker se mu to upravna reč zdi, je večina glasovala za privoljenje.

Vnanje države.

Nemška vlada je v kulturnem boju zoper katoliško cerkev že tako daleč, da zavoljo sramote že več ne more nazaj. Zdaj je odgovorila na papežovo okrožnico, ktera je izrekla, da v maju dane postave niso veljavne, s tem, da je predložila zboru postavo, po kateri se ima katoliški cerkvi odtegniti državna podpora, ki jo je do zdaj dobivala po neki pogodbi s papežem; dajala naj bi se le tistim duhovnikom, ki bi se pismeno zavezali, da se bodo držali onih postav. Res junaštvo ni, ako se v duševnem boju rabi tako materijelno orožje. Bismark in Falk gotovo tudi ne bosta dosegla svojega namena, čeravno se opirata na privoljenje 10 katoliških poslancev, kajti če bi tudi 10, ali 100 tisuč katoličanov taki postavi pritrtilo, bi to še nič ne izdalo; saj se vé, kako znajo dandanes s silo in denarjem „katoličane“ delati.

Francosko ministerstvo ne bo menda nikdar sestavljeno. Buffet se je zdaj popolnoma odpovedal. Jeli so iskati drugih.

Španjski poslanec za Berolin bo te dni iz Madrida odpotoval ter sabo vzel za MacMahon in Bismarka red „des goldenen Vlieses“, kterega razun španjskega kralja le še avstrijski cesar deli.

Izvirni dopisi.

Iz Bele cerkve, 6. marcija. (Varujte se sleparjev!) Pred par tedni pride neznan gospodič v našo okolico k nekemu kmetu,

nemške dežele pa barbarstva; koliko naših očetov je poginilo v teh dolgotrajnih, ljutih borbah. To je Nemcem jako treba vedeti, da bodo nas bolje spoštovali in vendar kedaj spoznali, da niso sami oni rešili omiko in deželo, ampak da so k temu pripomogli največ Slovenci (če se tudi ostentativno niso zvali tako), kateri zaslužijo, da so vendar kedaj svoji gospodarji na zemlji, ktero so si odkupili s krvjo svojo. Ne moremo sicer reči, da tega g. Dimitz ni vsaj nekoliko prepričan, vendar premalo naglaša to zgodovinsko resnico v svojem delu, ki se nam zdi prav pri opisovanju te za nas žalostne pa slavne dobe nekako hladno sestavljeno, kakor kak vradnišk zapisnik, kar se malo strinja z navdušenim vodom njegovim.

Leta 1477 Turci niso bili na Gorenjskem. Na str. 289 navedenih regist (Sinnacher VI. str. 595, 598, 602 in 604) prvi dve govorite o napadu preteklega leta 1476, poslednji dve pa le omenjate turški prihod na Kulpo, o kterem na kratko poroča Unrest str. 628; zakaj

ga pokliče iz hiše, ker si v hišo menda ni upal iti in mu za vogalom začne pripovedovati čudno skrivnost. Rekel mu je: „Kaj ne, vi se pišete I. L., po domače se pa imenujete I.; vi imate neki tudi dve hčeri za možitev? Vse je tako, pravi nadalje ptujec, ali pa tudi veste, da imate veliko denarja skritega pod streho? Meni je v Ljubljani neki vojak pravil, da je slišal, kako sta se dva jetnika menila, da je v vaši hiši veliko zlatega denarja skritega; ali bi mi dovolili iskati ga, in koliko hočete imeti, da ga meni prepustite?“ „V moji hiši ni nič denarja skritega“, mu odgovori gospodar; „če ga pa kje pod mojo streho najdete, mi boste pa že dali, kolikor boste hoteli.“

Zdaj gre slepar na pod (ali na kaščo, ne vemo prav), išče in šteje strešnje, pa le nič ne najde, kar naenkrat zavpije: „Aha, smo že skupaj“ in izleče spod strehe vrečo polno lepih, rumenih cekinov. Pa gospodar je bil pameten in ni hotel teh cekinov od tujca kupiti, temuč tujec mu dá dva cekina — tutki — in odnese seboj najdeni zaklad.

To se je godilo v Čučjimplaki v Škocijanski fari. Tukaj je bilo sleparju tedaj spodletelo, pa v nekem drugem kraju je neko ženo vendar-le opeharil. Pokazal ji je tutke in ponudil ji te cekine za srebro, ktero mu je žena dala misleča, da je cekine prav dober kup dobila. Čez nekaj časa pokazala je ciganom, ali komu že, svoj zaklad in v svojo žalost izvedela, da to niso cekini, ampak same igralne tutke. Hitro je to naznanila žandarjem, ki so sleparja v neki gostilnici prijeli in v Krško odpeljali. A ta je neki iz zopora ušel in ne vé se, kam jo je potegnil. To smo poročili, kakor smo čuli, in naj se razglasi ta sleparija, da bi se ljudje varovali takih goljufov. Čudimo se le, ker se je neki tudi lani nekaj enakega na Notranjskem zgodilo, kakor smo v časnikih brali, da gosposka ne ukaže teh sleparij po županijah oklicati, da bi se tudi manj previdni ljudje takih sleparjev vedeli ogibati.

Od sv. Jožefa nad Celjem.

10. marca. (God sv. apostolov Cirila in Metoda). Pred kakimi 25 leti je bilo v naših krajih priprostim ljudem le malo znano ime onih dveh velikih dobrotnikov vseh Slovanov, ki sta l. 863 po Kristusu prišla iz jutrovega mesta Salonika k moravskemu vojvodi Rastislavu, pod čigar varstvom sta začela v Moraviji in sosednih slovanskih deželah luč sv. vere širiti od Velehrada sem dol do naših krajev. Še le ko je l. 1852 po rajnem našem knezoškofu Antonu Martinu bila bratovščina

leta 1477 so jo Turčini pomerili na Furlanijo.

Na str. 292 omenja g. pisatelj k letu 1481, da so Osmani pridrli na Koroško, a to se je zgodilo l. 1483, zatoraj isto dogodbo pripoveduje dvakrat, k letu 1481 in 1483.

Ker str. 296 Hrvatje l. 1491 po poročilu Viljema Turjaškega niso naznanili Kranjcem prihoda turških čet, koj izdihne g. Dimitz: Saue qui peut! Kolikokrat bi trebalo enako stokati gledé na druge narode! Sicer pa Unrest str. 751 piše, da so naši slov. sosedje Turčine na potu proti domu dobro otepli, kar kaže, da so Hrvatje težko mir sklenili z ljutim sovražnikom. O bivanju cesarja Friderika IV. na Kranjskem leta 1489 bi radi kaj več čitali, kakor malenkost, ki jo nam podaja na str. 294.

Pri povestnici mesta Kranja bi ne bil g. pisatelj napačno zadel, ko bi bil pokukal v Letopis Matični za 1870, marsikaj bi bil dopolnil na str. 307. Enkrat beremo: Velesovski samostan je bil vstanovljen l. 1221, na drugem mestu pa, da se je to zgodilo l. 1238;

tema apostoloma v čast osnovana v ta namen, da bi udje te bratovšine vsaki dan molili za to, da bi Bog po njuni priprošnji vse naše slovanske brate, ki so se v 9. ali 11. stoletju ločili od prave katoliške vere in zabredli v razkolništvo, zopet nazaj pripeljali v naročje prave izveličavne cerkve, smo mi Slovenci začeli ta dva svetnika prav častiti. — Posebno so prebivalci Savinske doline postali njuni goreči častilci, ker je tema svetnikoma v čast pri č. oo. Lazaristih že po rajnem škofu Slomšek-u bil tukaj altar postavljen in je bila cerkev sv. Jožefa odločena za materno cerkev te bratovščine za vse Slovence. Vsako leto se je god teh dveh apostolov slovesno obhajal posebno za časa rajnega narodnega g. opata M. Vodusek-a, ki so v družini svojih duhovnikov, kedar so le mogli, to svečanost povzdigovali. Zato pa tudi še zdaj število udov te bratovščine pri nas vedno raste, in je letos narastlo že do 20.500, ter se je bilo že včeraj toliko vernih zbiralo k drugemu slovesnemu opravilu, ktero je imel č. g. celjski vikar, France Ogradi, da je bila prostorna cerkev premajhna.

Ako pomislimo, de se je število udov te lepe bratovščine v matičnih knjigah, ktere se hranijo v mariborskem semenišču, in v kterih so tudi udje iz Českega in Moravskega vpisani, že pretečeno leto narastlo na 146.740, je jasno, da ta bratovšina je gotovo ena največjih na Slovenskem in upati smemo, da bo Bog našo združeno vsakdanjo molitev vslušal in nam dal včakati veselje, da se bo preganjanje katoliških kristjanov med Slovani nehalo in bo skoraj en hlev in en pastir.

V ta namen bodo tudi za naprej vsi narodni duhovni to prav katoliško in vzajemno slovansko bratovščino radi podpirali, ker je gotovo ona ena najlepših in najpotrebniših. Mili Bog tedaj ohrani med nami seme, ktero sta že pred več kakor tisuč leti razsevala sv. brata Ciril in Metod!

Z Dunaja. 8. marcija. (Shod Šent-

Mihelove bratovščine). Že zadnjič sem omenil, da šentmihelova bratovščina ima namen biti v podporo in brambo pravic rimskega prestola; skuša ga pa doseči na dvoje: najprej se trudi vzbuditi in oživiti katoliško zavest, vtrditi kat. prepričanje, ter to prepričanje, veličanstvo in preblaga načela sv. cerkve zmir globokeje zasajati v srca, da bi od ondot pognala, stopila v življenje, zmiraj bolj se razširjevala v vseh krogih in počasi s pomočjo drugih delavnih moči postavila temelj, na kte-

na str. 309 Ludovik celjski (namesto Herman) je pal raz konja pri Begunjah. Take in enake pomote se dajo popraviti konec vsega dela, častne nikakor niso knjigi, od ktere smemo zahtevati dovršenost, kakoršna je mogoča pri sedanjih sredstvih in tirjatvah novega zgodopisja.

Toda predolgo že natezamo potrpežljivost čast. čitateljev, zatoraj konečno rečemo: Zgodovina g. Dimitza je na vsak način korak k boljšemu, gledé kritike presega svoje prednice vse, pisana ni strastno ampak mirnejše, nego bi se nadejali v današnji narodni razburjenosti; ko bi se bila ogibala, kar smo na kratko gradili v tem članku in ko bi bila pisana slovenski, pozdravili bi jo z veseljem izobraženi Slovenci. Upajmo, da bode druga polovica kranjske zgodovine bolje vstrezala opravičenim našim željam in s tem dosegla kolikor mogoče visoko stopinjo objektivne pisave pravega, resnicoljubnega historika.

rem naj bi se oživila in ozdravila sedaj jako bolna, v naročju zoperkristjanskih načel umirajoča Evropa; potem pa dejanski, z denarjem skuša podpirati sv. Očeta; vsako leto lep dar pošlje nasledniku Petrovemu, v znamenje iskrene sinovske ljubezni.

Sinoči se je pri shodu združil obojni namen. Velika množica se je zbrala v širnih prostorih za shod odločene sobane. Moški in ženske, mladi in že osiveli možje, prosti obrtniki, kupčevalci, grofje, knezi, civilisti, vojaki, duhovni, dva kardinala, dunajski namreč in praški, dva škofa, nuncij in dunajski pomočni škof: vsi ti so se zbrali v pravem, resničnem, ker katoliškem bratovstvu.

Predsednik, delavni in iskreni gr. Perge n, pričel je razgovore s kratkim, čvrstim nagovorom. Na kristjanski pozdrav „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, zadel je iz vseh kotov prisrčni „na veke, amen!“ Potem nadaljuje in primerja s trpečim Gospodom našim sedaj trpečo cerkev; njegovo obnašanje naj bo nam v poduk, podobe njegovega trpljenja nam v tolažilo. Cerkev se zaničuje in zasramuje, ona voljno z Zveličarjem trpi; cerkev se izdaja krivičnim sodnikom pretečim jej s smrtjo, pa odgovarja z gospodom: ne imeli bi oblasti, ko bi vam ne bila od zgoraj dana; Zveličarja slečejo, bičajo, križajo, on trpi vse v spravo za naše zadolženje; tudi mistično telo njegovo, to je, cerkev, slačijo, bičajo in na križ pribijajo, a ona trpi, da bi potolažila jezo pravice božje zaradi premnogih hudobij vršečih se v vseh plasteh nesrečnega človeštva. Trpimo s cerkvijo, spremljajmo jo na krvavem potu, z molitvijo pa tolažimo pravični srd Gospodov, delajmo vsak v svojem krogu, vcepljujmo katoliška načela, bodimo pripravljani na novo mučeništvo in prišli bomo do zmage. Gromeča pohvala je sledila lepo in navdušeno izpeljani podobi.

Za predsednikom govore zapored: oba kardinala, grof Kufstein, grof Leo Thun in Černy, v r a d n i k. Naj v kratko glavne ideje posnamem.

Liberalizem kaže zmiraj bolj očitno svoje roge: proč s kristjanstvom, to je njegovo bojno geslo. Zatrobil je v nekem listu: ljubša nam je hudobija, kakor jezuiti; ko bi bil djal, ljubša nam je hudobija, kakor krščanstvo, izpovedal bi se bil bolj popolnoma. Zapravil je Boga, dušo, neumrjčnost, zato je zapravil in zgubil tudi čast človeško. Edino varhinjo še te časti, kat. cerkev hoče vničiti, vničiti v šoli, v družini, v državi. Izriva iz naše zavesti večne ideje, zaseva pa res zločinstvo; spodkopava splošno pravo, prelamlja svete zaprisežene pogodbe, razširja pa sebičnost, prekanjenost in brezozirno trinoštvo. Vse v imenu čiste vednosti in človekoljubnosti. Pa oskrunil je vednost, oskrunil pravo človekoljubje.

Ni davno, kar je kričal, da nimamo vsi skupnega očeta Adama, da je več prvih očetov, le, da bi dokazal, vaše sveto pismo se laže, vednost drugače uči. Toda ko ga je pravo znanje osmešilo in dokazalo, da ima sv. pismo vendar le prav, znajdel je drugo hipotezo: „da enega očeta imamo, trdi, toda moja vednost“, „edino resnična vednost uči, da je opica naš oče, da smo le bolj razvito živinče.“ Pa tudi ta „edino resnična vednost“, se je pokazala za velikansko zmoto; a kaj za to liberalizem mara, brž si novo vednost in resnico zmisli: „a ne naš oče, le bratranec naš je opica, od skupnega očeta izvirmo“, res, do sedaj tega „častivrednega očeta še ni nikdo videl, ker mora brž ko ne tam v srednji Afriki nekje pokopan biti.“ Tako uči natančna liberalizmov vednost, vse budalasti rada pripozna, le, da

zoper cerkev kriči, le, da se more valjati v svojem neverstvu.

Enako oskrunja vednost na vsih poljih, posebno na zgodovinskem. Pa oskrunja tudi človekoljubje. Sicer ga vedno v ustih nosi, toda, ali je človekoljubje, zadnje solde iz žepov družih izprazniti, ž njimi obogateti, iz tako nabranega denarja morda malo miloščino dati, in se zato še v časnikih hvaliti? ali je človekoljubje, usmiljene sestre odpoditi od bolnikov, pa jih zročiti neusmiljenim plačanim postrežnicam? ali je človekoljubje, škofom zlate križe iz vratov trgati, ter jih na boben prodati, škode in duhovne zapirati, vernike puščati v silah brez dušne tolažbe, ropati jim s težkim denarom sozidane cerkve; ali je človekoljubje, ubozega delavca trpinčiti po fabrikah, trgati mu zaslužen plačilo, jemati mu nedeljo, ki je zanj dan počitka, in ga iz službe spoditi, če se predrzne v nedeljo delo opustiti, da more iti k sv. maši? če se pa nasproti hudodelci po ječah dobro pitajo?

Tako dela liberalizem: oskrunja človeško čast, oskrunja vednost, oskrunja človekoljubje, razdira društveno in državno življenje. Le natura mu je bog, taji vse nadnaravno življenje; zato se je zaprisegel zoper kat. cerkev, zato jo jel preganjati tako silno, da je nek mogočen nam nasprotnik djal: „Cerkev gotovo pogine; ako pa zmaga, verujem, da je božja naprava in koj se k nji povrnem.“

Naslinal se je cerkveni položaj po raznih deželah. Izrazilo se je tudi upanje, da se počasi na bolje obrača; zopet bomo prišli do kristjanske države. Mi v Avstriji smo še srečni, še imamo temelj in glavne stebre, drugod je že vse razdrto. Konec minulega stoletja se je v postave vrinil brezverski duh, racionalistični elementi so zmiraj v njih ostali, manjkalo je spoznanja in dejavnosti, da bi se bili odstranili. Prišlo je leto 1848. Morale so se postave spremeniti, odstraniti se brezverski elementi, a vravnati se po kristjanskih načelih. Naredila se je poštna sprava s cerkvijo: to je pomen konkordata. Prišel se je boj zoper njega. Žalibože tudi katoličani niso imeli pravega spoznanja, bili so mu nasprotni, ali vsaj malomarni do njega. Konkordat je padel. Prišle so postave leta 1867, 25. m. 1868 in ove lanskega leta. Kdor ni slep, mora videti, kam bomo prišli. Izneverjene so šole, cerkev se vklepa, kristjanstvo se hoče vgnati: katoličanom se oči odpirajo in to je prvi korak na bolje. Enako je na Angleškem. Vsled Vatikanskih določeb se je pričela huda borba pismena med prvimi možmi obeh strank; na čelu sta kardinal Manning, na nasprotni Gladstone; tisuče in tisuče katoličanov in protestantov ima oči in srce obrnjeno na to boritev. Gladstone se je odpovedal vsemu javnemu delovanju, le da more dotična verska vprašanja študirati. Gibanje se je pričelo; živahnost narašča in kjer se resno študira, tam mora resnica zmagati.

Pa kaj hočemo mi avstrijski katoličani storiti? Mi smo zaspani. Koliko velikanskih denarnih pomoči nabere in pošlje Francozka za misijone na Jutrovem, in pri nas? Koliko pošlje mala Belgija sv. Očetu v podporo, iz Avstrije dohajajo le pičli pomočki. Kako se gibljejo angleški katoličani, ko so se jim brezverske šole še le napovedale, od ljudskih šol do vseučilišč skušajo si osnovati uk na katoliški podlagi, v to žrtvujejo moči in bero velikansko denarja; kaj pa storimo mi pri nas v Avstriji, kjer imamo brezverske šole že dognane? kjer starši ne vedo, kam bi še smeli z mirno vestjo otroke poslati?...

Delajmo vsak v svojem krogu. Odločno

spoznajmo svojo vero. Cerkev je božja ustava, na Golgati je ustanovljena, le v nji je rešenje; tudi država ne bo prej srečna, dokler v se ne sprejme krščanskega duha, prej ne more biti prosta, pravična. Posebno molimo za prijatelje in neprijatelje. Katoliško čuvstvo se bo oživilo; nanj se bodo potem naslanjali možje poklicani v zborih zopet oživiti državo, zopet dati narodom pravice, zopet s cerkvijo skleniti poštno spravo in dati Bogu, kar je božjega.

Boj med vero in nevero narašča, valovi se penijo, v ladijci smo, kakor učenci, ko je Zveličar spal. Na klic njihov se je prebudil, zapovedal je vetrovom, valovi so plegli in mirno je plavala barčica po gladkem površju. Kdaj se bo pri nas Zveličar zbudil? Delajmo! Molimo! — Trpimo! Morda še dolgo, še jako hudo, sedaj še nismo vredni svetega boja za cerkev, zaslužimo ga! ko bo čas, Zveličar se bo zbudil, barčica se bo rešila, ktera? Sv. evangelij nam pove le o eni; tista, v kateri je počival Gospod. —

Tako se je govorilo. Človeka veselo pretrse, ako vidi toliko svetega prepričanja; če sliši v naših žalostnih časih iz ust laikov in sicer ne le nizkega, ampak visocega rodu oznanjevati Kristusa križanega, navduševati za božjo vstanovitev sv. cerkve, podžigati ljubezen do sv. očeta in klicati k molitvi, k vdanosti, k trpljenju. Da, avstrijski katoličani smo še prezaspani, nismo še dosti spregledali, nimamo še dovolj poguma in pa volje k žrtvovanju, premalo molimo in v Boga zaupamo, zato še nismo vredni, da bi nam božja previdnost milostno podelila priliko k mučeništvu. Zaslužimo ga! Delajmo vsak v svojem krogu ne zaspano, ampak navdušeno; molimo za velike može, naj nam jih Bog podeli izmed škofov in duhovnov, posebno tudi izmed neduhovnov! Ako bomo tako delali, prišel bo čas, da bo zapela vesela bojna tromba v boj k novemu življenju!

Domače novice.

V Ljubljani, 13. marca.

(Deželni zbori) so sklicani za 6. aprila t. l. in bodo trajali neki 6 tednov.

(Čistalcem dr. Coste) naznanjamo, da je nedavno v našem listu omenjeno njegovo doprsko podobo naš izvrstni kipar g. Franjo Zajec te dnf izgotovil. Kdor je videl to podobo v umetelnika atelieru, mora priznati, da je nepozabljivemu našemu dr. Costi frapantno podobna. Nádejamo se, da bodo naši rodoljubi radi in urno naročevali to podobo, temveč, ker gre tu ob enem tudi podpirati g. Zajca, ki je ne samo mojster v svoji umetelnosti, temuč tudi vrl narodnjak. Dr. Costova omenjena doprsna podoba, iz gipsa narejena, je 18 palcev visoka in cena jej je za ljubljanske naročnike 3 gld., za zunanje pak 3 gld. in 50 kr. ter se pošilja s poštnim povzetjem. Adresa našega umetelnika je: Franjo Zajec, akad. kipar, v vrvarskih ulicah šte v. 29, v Ljubljani.

Pri tej priliki naznanjamo tudi, da gosp. Zajec namerava, ako se oglasi dovolj naročnikov, v ravno taki velikosti, kakor je dr. Costova, izdelati še dr. Bleiweis-ovo doprsko podobo in sicer tudi po tisti ceni. — Ako se pomisli, koliko sta dr. Cost in dr. Bleiweis storila za povzdigo naše narodnosti, menimo, da se bode ta namera gosp. Zajca radostno pozdravila in materijelno podpirala. Kdor se misli naročiti na dr. Bleiweis-ovo podobo, pridene lahko svoje naročilo onemu za dr. Costovo oprsje, da se

delo prične, kedar bode toliko naročnikov, da se izplača trud.

(Slovensko gledišče). O zadnji predstavi ne moremo po vsem vgodno poročati. Prva igra „Perziški šawl“ je sama na sebi že dolgočasna glista, po slabem prevodu pa je zgubila še tisto sol, kar je ima v izvorniku. Zato je pa tudi živo in vrlo igranje gospodične Podkrajškove in gosp. Schmidta ni moglo obdržati nad vodo; pogreznila se je — upajmo, da za zmiraj. — „Sklenica čaja“ je v nemškem jeziku pač kratkočasna, živahna burka, a prevod v slovensko je poln najhujših slovniških in drugih napak. Kaj tacega pač na našem odru še nismo nikdar slišali. Če že tisti, ki se prevoda loti, ne pozná slovenskega duala, bi moral vsaj odbor dramatičnega društva ga poznati ter igro toliko očediti, da je jezik vsaj toliko spodoben, kakor v burkah sploh, v kterih se sicer ne gleda toliko na slovnico. Stavke pa „Wir (zwei) werden im Haine lustwandeln“ se še v burki ne sme posloveniti: „Mi se bomo po gaju sprehajali.“ Ali so bili pa morda igralci tako kosmatih ušes, da takih dissonanc niso čutili? Ali so morda take napake njihovi „popravki“? Škoda, da je igra tako nespretno poslovenjena, kajti ni dvomiti, da bi bil gospod Kajzelj še bolj originalen, kakor je bil, ako bi mu bil predstavljavec dal pripravnejše besede v usta. Gospodična Ledarjeva je bila boljša, ko navadno, zato bi bili pa radi slišali iz njenih ust „dual“ namesto „plurala“, kterege je v pogovoru v enomer kresala. Gospod Juvančič je postopal elegantno, slabega prevoda v pogovoru pa tudi on ni popravljaj. Igro to bomo radi še večkrat slišali, toda ne več v tako normalno-dijaškem prevodu, prosimo! — Opereta „Mésečnica“ se je pela in igrala našim razmeram primerno. Gospodične Piskarjeva, Namretova in Barnasova — zadnji dve prvokrat v opereti nastopivši — so zadovoljile v solo-petji še bolj ko v skupnem ter kazale dokaj neprestrašenosti. Pridnost in dobra volja premagata vse. Le tako naprej! Gospod Nolli je v opereti vselej v svojem elementu. Da pa je opereta sploh mogla na oder, zato gre hvala še posebno pevovodji g. Stöcklnu, ki je neutrudljivo vadil pevke in pevce. Vojasška godba se je vrlo obnašala, gledišče je bilo še zadosti polno. — Jutri se bo igrala že zadosti znana izvrstna burka „Čevljar-baron“, v kateri ima g. Kajzelj nalogo kakor nalašč za-nj.

(„Brencelj“) je prišel po velikih težavah včeraj zopet na svitlo. Na koncu lista prosim, da bi mu naročniki poslali vsaj zaostalo naročnino za že prejete liste, da mu bo tako mogoče dalje izhajati. Prihodnjic bo prišlo več števil.

Razne reči.

— Nesrečne tri delavce, ktere je bilo v zagorskih premogokopih zasulo, so 10. t. m. zjutraj izkopal mrtve. Rešili so se bili na nek prostor, pa ko jim je za dihanje primanjalo zraka, so umrli. Njihove klice na pomoč so boje še prva dneva slišali, a nihče ni mogel do njih, ker se je blato vedno z novega na nje vdiral. Mrtvega četrtega tovariša, kterege je bilo blato že prvi dan seboj prineslo, so že v nedeljo pokopali.

— V snegu zasut je bil 31. dec. p. l. rudokopač Andrej Leskovec iz Jeličjega vrha logaškega okraja, ko je šel iz Idrije proti domu. Šli so ga iskat, a dobili ga še le 2. jan. t. l. mrtvega pod snegom. Bil je oženjen in oče treh majhenih otrok.

Listnica opravištva.

G. A. P. k. P. Poslanih 5 fl. prejeli, za leto zadostuje.

G. O. D. v L. Zahtevano poslali. Mislite li res, da je marsikaj gnjilega „im Staate Dänemark?“ Tudi mi tako mislimo, samo da po Vaših mislih ne.

J. K. v L. Poslali, mislimo, da smo Vam vse, ker ekspedicija enkrat vrvnana, gre redno svojo pot. Primeri se pa tolikokrat, da „Slovenec“ ne pride naročnikom v roke, da tudi zanikerna ekspedicija ne mogla bi lahko toliko napak napraviti. Ne enkrat, ampak mnogokrat se nam je že primerilo, da smo naslov lastnoročno pisali, „Slovenca“ pri tisti priči v poštni zavitek vtaknili, pa — poštni zvezek je na pravo pošto dospel, napisani naslov z listom je pa „dezertiral“, kje? kam? in zakaj? vedó menda že nekteri, a mi ne. Kolikor vemo, se nemškim listom tudi kaj tacega primeri, kaj bi se tudi ne? ali tako pogosto, kakor slovenskim konservativnim — nikoli nikjer ne.

Vsim čast. in spoštov. naročnikom bodi le toliko rečeno: Gotovo nam je na tem ležeče, da si list pridobi več naročnikov in da mu stari zvesti ostanejo, kar se pa gotovo ne doseže, ako list neredno dohaja. Dalje bi s tako nerednostjo le sami sebi največo slinost delali, „Slovenca“ pa stroške. Vendar pa prosimo le vselej in nemudoma reklamirati, kadar lista ni; ker reklamacija pomaga na dve strani.

G. A. T. v T. Hvala lepa za ves Vaš trud. Prej ni bilo mogoče. Več pismeno.

Eksekutivne dražbe.

15. marca. 3. Jož. Tekstorjevo iz Potoške vasi, — 3. Jan. Črnivo-vo iz Bučice (1068 gl.), obe v Litiji. — 3. Davorin Povše-tovo (2128 gl.), — 3. Neže Jama-ve (9800 gl.), — 3. Janez Čuček-ovo (500 gl.), — 2. Andrej Brumerjevo (410 gl.), — 3. Peter Tomšič-ovo (4300 gl.), — 3. Karoline Petronio-ve (5400 gl.) — Tine Maternik-ovo, vse v Ljubljani.

16. marca. 3. Jan. Meršnik ovo iz Bitne (1100 gl.), — 1. Tone Herščak-ovo iz Prema (1100 gl.), — 1. Tone Knafele-ovo iz Zagorja (1668 gl.), — 3. Mart. Punko-vo iz Parja, vse v Bistrici. — 2. Mat. Krašove-ovo iz Brušine vasi (780 gl.), — 2. Marka Logarjevo iz Trnove (1650 gl.), obe v Metliki. — 2. Peter Koritnik-ovo v Cerkljah (655 gl.) v Kranju. — J. Telban-ovo iz Verde na Vrhniki.

Telegrafične denarne cene 12. marea.

Papirna renta 71.50. — Srebrna renta 76.95. — 1860letno državno posojilo 112.25 — Bankine akcije 960. — Kreditne akcije 236. — London 111.30 — Srebro 105.—. — Ces. kr. cekici 5.25. — 20Napoleon 8.88.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajle	Prosa	Soršice
v Ljubljani	2.60	1.80	1.50	1.05	1.60	1.50	1.65	2.00
v Kranju	2.65	1.75	—	1.00	—	—	1.50	—
v Loki	2.65	1.70	—	1.00	—	1.50	1.70	—
v Novomestu	2.65	1.85	1.75	0.95	1.90	1.60	2.00	2.15
v Sodražci	2.85	—	1.85	1.00	1.90	1.60	1.85	—
v Mariboru	2.25	2.05	1.95	1.10	1.50	1.40	1.90	—
v Ptaju	2.15	1.70	1.50	1.00	1.38	1.23	1.55	—
v Celji	2.50	2.00	1.20	1.30	1.60	1.50	1.60	—
v Celovcu	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—	—
v Trstu	2.60	1.86	1.92	1.33	1.75	—	—	—
v Zagrebu	2.30	1.60	1.40	—	1.50	—	—	—
v Varaždinu	2.05	1.55	1.50	0.95	1.30	1.00	1.00	—
na Dunaju	2.20	—	1.35	1.20	1.30	—	—	—
v Peštu	2.70	1.50	1.60	1.10	2.00	—	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—	—
v Gradcu	2.55	2.00	1.30	1.35	1.70	—	—	—

V Trstu: Kava Rio 46—56, Mocca 70 gld. en cent. sladkor 4 cent 19—20 gld., olje dalmat. 24—20, boljše 35—38 gld. en cent. Petrolej 8.50—9 gld. v sodčkih.

Pravi
Wilhelmov
antiartritični antirevmatični
čaj za čiščenje krvi.
(Čisti krv zoper protin in revmatizem)
je kot
zimsko zdravljenje
edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo.

ker je od prvih
medicinskih
avtoritet
Evrope

bilo z najboljim uspehom upotrebjavano.
Ta čaj čisti cel organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega truplja in ovrne iz njega po notranjem upotrebljanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito zdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastavljenih trdovratnih boleznih, vedno gnojčih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, nazolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnjetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenici, silnem bolejni po čutnicah, kitah in udih, potem pritiskani v želodcu, vetrovih, zaporu, vodnih nadlogah, močenji, moškem oslabljenji, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnice. Čeli kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se tirjane zastonj dopošljajo, spričuje resničnost zgorej navedenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Kladno pri Pragi (Česka) 4. sept. 1874.

Vživavši nekoliko časa Vaš Wilhelmov antiartritični, antirevmatični, čistilni čaj, se Vam zahvaljujem za pomoč po njem.

Z velikim spoštovanjem
Adalbert Gerber, usnjak.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Grubišpolje (Belovarski komitat), pošta Daruvar, 8. sept. 1874.

Prosim, da mi pošljete vnovič škrinjico Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čistilnega čaja, kar najprej mogoče, s poštnim povzetjem pod gori navedenim naslovom. Pomaga vrlo celo pri boleznih na koži, ki so sifilitičnega vira.

Jože Malib,
okrajni zdravnik.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Nürnberg, 22. sept. 1874.

Ker mi je prijatelj na Dunaji pravil o Vašem izvrstnemčaju, sem ga prosil, da bi mi preskrbel ga paket, kterege sem porabil do zadnjega in sem z njim že dozdal zelo zadovoljen, ker imam že več let trdovratno bolečino v želodcu, se bom še dalje ozdravil. Prosim Vas tedaj, pošljite mi še štiri pakete. S poštovanjem.

Andrej Deinzer,
vratni pisar v Nürnbergu.

(18—3)

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podakom v različnih jezikih 1. gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Ljubljani pri Peter Lasniku; v Postojni, pri Jožefu Kupferschmidu; v Celji, pri Baumbachu lekarju, Franc Rauscherji, lekarju in Karol Krisperju; v Gorici pri Franzonič-u lekarju; v Celovcu pri C. Clementschitschu; v Mariboru Alois Quangestu; v Prassbergu pri Tribucu; v Novem mestu pri Dom. Ricoli-u; v Blaku pri Matevž Fürstu; v Varaždinu pri dr. A. Halterju lekarju.